

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Na Balkanu.

Sestanek odposlancev vseh balkanskih držav v Nišu je bil sklican pod pretvezo, da se dogovori in sklene za armade začasno premirje, potem pa takoj začne v Bukareštu pogajanje o miru. Pri tem pogajanju bo najtežja točka določitev prihodnjih mej. Toda Grška sploh ni hotela nobenega odposlanca odposlati v Niš, vrhu tega je naznanila srbskim odposlancem, da na noben način ne privoli v začasno premirje, ampak bo svoje vojaštvo odpoklicala še-le, ko bo mir za stalno sklenjen. Tudi srbsko odposlanstvo se je, kakor se razglašajo, pod vplivom bojaželjnih generalov priklonilo grškemu stališču in tako je bil sestanek v Nišu brez uspeha. Gotovo je bilo vse to med Grki in Srbi že v naprej dogovorjeno. Namen je, vojsko zavleči, da se Bolgarije še bolj oslabi in poniža. Bolgarski odposlanci so prišli sicer na srbsko-grško povabilo v Niš, toda opravili niso nič, ker Grki in Srbi niso hoteli. Bojni stranki v Grški in Srbiji delata venomer na to, da se pogajanja tako dolgo zavlačujejo, dokler se grški in srbski armadi ne posreči priti v Sofijo. Ker se v Nišu ni moglo doseči vojno premirje, se je sklenilo, da se takoj skliče nov sestanek v Bukarešti, na katerem se bo sklepalo o vseh mirovnihih vprašanjih. Bolgari so prosili, da bi se sklenilo v Nišu vsaj 3dnevno premirje. Rumuni so bili zadovoljni s tem, toda bratje Srbi in Grki jim tudi tega niso dovolili.

Srbi in Grki imajo očitno namen, Bolgarijo razbiti in si jo razdeliti, ali vsaj kolikor mogoče oslabil.

Rumunija, ki jo Avstro-Ogrska ter Rusija pa so si edine v tem, da bi za razmere na Balkanu ne bilo dobro, ako bi se Bolgarija razbila. Zato postopajo precej skupno ter podpirajo slabotno Bolgarijo.

Turčijo nameravajo ugnati velesile, in če to ne bi šlo, Rusija sama. Poslala bi svoje čete v maloazijsko turško pokrajino Armenijo ter jo zasedla za toliko časa, dokler bi se Turčija nasproti Bolgariji ne spametovala.

Na bojiščih.

Bolgari se na bojiščih okrog Krive Palanke, Kustendila in Caribroda čvrsto ustavljajo srbski premoči. Dne 23. julija so združene srbsko-črnogorske čete napadle pri Vlasini ob bolgarsko-makedonski meji z veliko silo bolgarske čete. Napad je bil srečno odbit. — Bolgari so imeli izborne postojanke in so prizadeli Srbom in Črnogorcem velike izgube. V obsegu 8000 korakov je po bitki ležalo 1760 mrtvih, med njimi 8 častnikov. — Na severnem bojišču pri Zaječarju pa so Srbi prodrli že na bolgarska tla ter so razveljeli bolgarsko mesto Belogradčik in več drugih mest in trgov v tamošnjem okrožju. Srbi so se po zavzetju Belogradčika navalili na bolgarsko trdnjavo Vidin ob Donavi (v severo-zahodnem kotu Bolgarije). Dne 24. julija so začele srbske čete oblegati trdnjavo. Srbski poveljnik je pozval poveljnika trdnjave, naj se uda, sicer bodo začeli Srbi Vidin obstreljevati. Obleganje trdnjave je zelo otežkočeno, ker je ozemlje okrog Vidina zelo močvirno. Srbskim četam je onemogočeno, se zavarovati z okopi, ker se vsaka jama takoj napolni z vodo. Nekatere vesti poročajo, da je zajeta tudi cela severna (Kutičeva) armada in da je vjet celo general Kutinčev sam. Skoro gotovo pa ta vest ni resnična, ker so listi poročali, da so se Kutinčeve čete že umaknile na jug proti Sofiji. Na južnem bojišču se Bolgari še vedno umikajo pred grško premočjo. Dne 24. julija so grške čete napadle mesto Kresna. Bolgari so se le malo upirali ter so se umaknili iz mesta. Podrli so za seboj vse mostove. Grško prodiranje je od Kresne naprej zelo otežkočeno, ker so Bolgari zasedli in utrdili vse važnejše prelaze severo-makedonske gorovja. Dne 25. julija so zasedli Grki brez boja mesto Dedeagač ob Egejskem morju. — Rumunska armada se od 22. julija naprej ne pomiče več dalje v Bolgarijo. Rumunska vlada je namreč naročila armadnemu poveljniku, naj ostanejo rumunske čete v zasedenih postojankah in naj ne prodirajo dalje proti Sofiji.

Turki prodrli že v Bolgarijo.

Turške čete, ki so dozdej mirovale pri Čataldži, so zavzele Odrin. S slovite Selimove mošeje, na katero so Bolgari namestili križ, znamenje krščanstva, so Turki križ zopet sneli in ga nadomestili s polumes-

cem. Ko se je z mošeje zopet zasljal klic: „Alah il Alah“, so turški vojaki veselja jokali in vriskali. Zmage pijana turška armada se vali preko Odrina in Lozengrada, moreč in požigajoč, proti stari bolgarski zemlji. Turške čete so prodrle že do Jambolija, Kara Bunarja in Ajlija v Stari Bolgariji in hočejo prodirati še dalje proti Plovdivu. Pravi vodja te mlado-turške armade je znani mladoturek Enver-beg, kateri se je baje pri bradi Mohamedovi zaklel, da hoče zopet vrniti Turčiji odvzete pokrajine in priboriti turškemu meču zopet staro veljavo. Bolgari so v teh pokrajinah preslabi, da bi se ustavljali divjim Turčinom. Grozovitosti, katere uganjajo Turki na svojem pohodu, presegajo vse meje. Krvavo je nebo v stari Bolgariji in Traciji od gorečih bolgarskih vasi! Turci, ki se hoče maščevati nad udarci, katere je dobil lansko leto od bolgarske armade, plen, požiga, mori vse, kar mu pride pod roko. Ubogi bolgarski kristjani beže v divjem obupu v osrednjo Bolgarijo. Vsak Bolgar, ki se ne umakne Turkom, je posekan kot živina. Divji Turčin trpinči, davi in mori starčke, žene in otroke. Čuditi se jel da evropske države pripustijo, da sme neverni Turčin tako nečloveško ravnati z ubogimi bolgarskimi kristjani!

Novejša poročila sicer pravijo, da je naročila turška vlada svoji armadi, da ne sme prekorati stare bolgarske meje, a kaj se zmeni Enver-beg za povelje iz Carigrada! On hoče postati slaven, zato pa mori in požiga naprej.

Kako divji so Turki, priča sledeče: Bolgarski okrajni glavar v mestu Rodosto je sam ponudil Turkom predajo mesta. Turki so pa predajo odklonili, češ, mi nismo prišli, da bi mesto mirno zasedli, temveč, da ga z bojem zavzamemo. Nato so turške čete vdrle v mesto in pomorile 6 stražnikov ter nad 700 kristjanov.

Mirovna pogajanja.

Grška ni hotela imenovati svojih zastopnikov za pogajanja v Nišu, kjer bi se naj sklenilo začasno premirje. Srbija in Grška pa nista hotela skleniti premirja, dokler Bolgarija ne ugodí vsem srbsko-grškim mirovnim zahtevam. Bolgarski zastopniki pa tudi niso imeli od svoje vlade dovolj obširnih navodil za sklepanje premirja. Radi tega se je med vojskujočimi državami dosegel končni sporazum za to, da se vsa pogajanja o premirju, končnem miru in vseh spornih točkah vrše v Bukareštu, glavnem mestu Rumunije, kamor so že poslale vse vojskujoče države, razun Turčijo, svoje zastopnike. Bolgarijo zastopajo: finančni minister Tončev, načelnik generalnega štaba, general Fičev, bivši podpredsednik sobranja (drž. zbora), Ivančev, pisatelj Rađen, podpolkovnik Stančev in dva tajnika. — Srbija je poslala v Bukarešt: ministrskega predsednika Pašiča, bivšega poslanika v Sofiji, Spaljkoviča, poslanika v Bukareštu, Rističa, polkovnika generalnega štaba, Smilianovca in Kalafatoviča ter 2 ministerialna tajnika. — Grško zastopata ministrski predsednik Venizelos in bivši minister Panas. — Črno goro pa zastopata ministrski predsednik Vukotič in general Martinovič. — Rumunijo pa bo zastopalo pri mirovnihih pogajanjih več ministrov. Pogajanja so se pričela včeraj, v sredo, dne 30. julija. Med tem, ko se bolgarski državniki v Bukareštu posvetujejo o miru, pa trajajo sovražnosti na bojiščih naprej. Srbi in Grki namreč niso hoteli ugoditi bolgarski želji, da bi se za časa pogajanj sklenilo začasno premirje. S tem hočejo prisiliti Bolgarijo, da bo pri pogajanjih bolj odjenljiva. Najbolj nestrpna in Bolgariji sovražna je Grška, katera bo baje stavila Bolgariji tudi najbolj prešerne in predrzne pogoje. Ako je verjeti poročilom nekaterih listov, stavijo Srbi Bolgariji sledeče mirovne pogoje: 1. Srbiji se prepusti vse ozemlje, katero je srbska armada v drugič zasedla; 2. sprememba stare srbsko-bolgarske meje, ker je vsled iste prišlo večkrat do prepиров; 3. Bolgarija plača Srbiji vojno odškodnino; 4. pogajanja glede zaznamitve meje se naj vrše v Nišu. — Rumunija zahteva od Bolgarije popoln odstop Dobruče in narodno varstvo Rumunov v Bolgariji. Rumunija hoče soodločevati tudi pri delitvi v prvi vojski Turkom odvzetega ozemlja. Poleg tega pa še zahteva Rumunija, da Bolgari ne smejo utrditi nove bolgarsko-rumunske meje, dosežanje trdnjave Ruščuk in Šumlo pa morajo podreti.

Kdo je kriv?

Vsakdo se izprašuje, kako je mogla Bolgarija tako neprevidno in nepremišljeno ravnati pred seda-

njo vojsko, da se ni prej pobotala z Rumunijo in Turčijo ali sploh prostovoljno privolila v srbsko-grške zahteve, v koje mora sedaj privoliti pod zelo žalostnimi in poniževalnimi razmerami.

Bolgarski list „Rječ“ piše o tem: Ali nam je bilo potrebno, da smo zagazili v ta mučen položaj, v katerem se nahajamo. Želja po miru je bila med nami tako velika in hrepenenje vojakov po domačem kraju je moralo ganiti vsako človeško srce. Toda vkljub temu smo poslušali na vsak migljaj iz Petrograda ter vsemu verjeli. In pozneje, ko je postalo sporazumljenje med Rumunijo tako nujno, rekli so nam bolgarski Rusi in Rusi iz Petrograda: „O, le mirno kri ohranite! Nič se ne bo zgodilo! Dva ruska armadna kora na rumunski meji bosta Rumune streznila...“ Mi Bolgari vprašamo sedaj: Kje sta ona dva ruska armadna kora? Še pred 3 meseci smo pisali na tem mestu, da nas bo vsak zamujen dan strašno veliko stal in da bo pozneje prepozno, spoznavati, da je bila velika napaka, ako se ni iskalo sporazumljenja z Rumunijo, Rumunija bi bila pripravljena, za hrbtno Srbije postaviti 2 armadna kora in Srbija bi bila mirna. Toda Petrograd je hotel drugače, hotel je ustvariti močno Srbijo in močno Bolgarijo oslabil, katere dolgo časa tudi v Odrin ni pustil. — Tako sodijo v Bolgariji o politiki dr. Daneva, ki je bil slepo orodje v rokah ruskih politikov ter tiral svojo domovino v pogubo. Kako je Turke namenoma dražil, sledi iz dejstva, da ni odgovarjal na nobeno sporočilo turške vlade, kar bi bil moral vsaj že iz uljudnosti storiti.

Zalostna korajža Rumunije.

Rumuni trobijo v svet, kako junaško in vstrajno so prodirale rumunske čete v Bolgarijo. Kakšno je to junaštvo, si lahko predstavimo, če pomislimo, da Rumuni niti strela niso sprožili, ko so zasedli bolgarska tla. Ko so začeli Turki požigati in moriti po novi in stari Bolgariji, se je od več strani poročalo, da bodo najbrž Rumuni s svojo armado napravili konec turškim grozodejstvom ter bodo pognali Turke s stare Bolgarije in Odrina čez mejno črto Midia—Enos. Rumuni pa so takoj skrili svoje „junaštvo“ in so razglasili v svet, da nimajo vzroka in namena, boriti se s Turčijo. Tako je junaštvo neslovansko Rumunije. Proti krščanskim Bolgarom pošilja na stotisoče vojakov, a nad nevernega Turčina si ne upa!

Kolera.

Na bojiščih se pojavlja tudi neljubi nost — kolera. Kakor poročajo listi, je nastopila na Balkanu huda vročina, katera močno upliva na razširjenje kužnih bolezni. Srbsko uradno poročilo pravi, da je dozdej okrog 400 srbskih vojakov obolelo na kolero. Avstroje že 151 umrlo. Celó v Belgradu, torej ob meji naše države, je obolelo 118 oseb na kolero. Avstro-ogrška ogrska vlada je odredila stroge varnostne odredbe, da se ne zanese ta kuga v našo državo. Sicer pa, kakor poročajo listi, se je na Ogrskem že na več krajih pojavila kolera. — V Solunu, Serešu, Carigradu, Odrinu, Sofiji in drugih balkanskih mestih je obolelo mnogo oseb na kolero. V Solunu jih je za to kugo že umrlo do 26. julija 45. Mnogo mrtvih trupel gnije na bojiščih, v potokih in blizu studencev. Ljudje, ki pijejo to vodo, so v veliki nevarnosti, da se okužijo.

Politični ogled.

— Prestolonaslednik Franc Ferdinand bo letos sam osebno vodil cesarske manevre, ki se bodo vršili od 15. do 17. septembra na južnem Češkem.

— Štajerski deželni zbor. Graški list „Tagespost“ poroča: „Ministrski predsednik grof Stürgkh se je z ozirom na velike vremenske nesreče, ki so zadnji čas zadele Štajersko, posebno pa glavno mesto, odločil, da bo še meseca avgusta zadnjikrat poskusil, sklicati deželni zbor in ga napraviti delazmožnega. Če se ta poskus izjalovi, bo deželni zbor takoj razpuščen in se bo vse potrebno pripravilo za nove volitve, katere bi se meseca septembra razpisale in se novembra in decembra izvršile.“ Slišali smo nekaj pregovor, da se nobena juha ne je tako vroča, kakor se skuha.

— Volitve na Goriškem. V četrtek, dne 24. julija, je volila skupina kmečkih občin. Tudi tukaj, kakor prej v splošni skupini, se ni vršil volilni boj toliko med S. L. S. in liberalci, ampak glavni boj je

divjal med staro in mlado strujo S. L. S. V goriški okolici so dobili mladi 739—849 glasov. Potrebna je bila ožja volitev med mladimi pristaši S. L. S. in liberalci. Na Tolminkem so dobili: mladostrujarji 388 do 397, starostrujarji 148—193 in liberalci 152—141 glasov. Tudi tukaj je odločila ožja volitev med mladostrujarji S. L. S. in liberalci. Ožja volitev se je vršila v torek, dne 29. julija. Na Krasu sta zmagala liberalca Dominko in dr. Gregorin. Stara struja S. L. S., ki ni pripustila, da bi tudi mladi sodelovali v deželni zboru, je popolnoma propadla. Celovoditelj stare struje, državni poslanec dr. Anton Gregorčič, je popolnoma propadel. Naj so izpadle ožje volitve tako ali tako, gotovo je, da se je vsled razdora v S. L. S. zopet ojačil goriški liberalizem, ki je bil že popolnoma na tleh. — Na italijanski strani so zmagali kandidatje laške krščansko-socialne stranke: baron Lokatelli, dr. Flego in Pouton, ki so dobili 440—460 glasov. Liberalci in socialni demokratje so popolnoma propadli.

— **Češki deželni zbor razpuščen.** Višji deželni maršal (deželni glavar) češki, princ Lobkovic, je odstopil. Cesar je njegov odstop sprejel in odlikoval princa z redom zlatega runa. Ko je princ Lobkovic naznanil svoj odstop, je cesar tudi razpustil češki deželni zbor in naročil vladi, naj ob primernem času izvede priprave za nove volitve. Z razpustom deželnega zbora so prenehali tudi mandati deželnih odborov. Cesar je dne 26. julija imenoval za upravo dežele upravno komisijo, ki sestoji iz 8 članov. Za predsednika je imenovan bivši deželni odbornik in podpredsednik državnega sodišča, češki grof Schönborn, za njegove namestnike pa Nemec dvorni svetnik Stützenberger in Čeh, finančni svetnik Kveck. Za ostale članke komisije so imenovani sami uradniki. V komisiji je pet Čehov in trije Nemci. Ker imajo Čehi v komisiji večino, se delajo Nemci zelo srdite in nezadovoljne. Cesar je v svojem odloku z dne 26. julija tudi odločil, da se bodo od 1. julija naprej pobirale 65%ne deželne doliade (poprej 55%) ter nove doliade na pivo (4 K od 100 l). — To vse se je dogodilo, ker Nemci v dež. odboru obstruirajo, ker vsled tega ni mogoče zvišati doklad in ker na ta način deželni odbor ni imel dovolj denarja za deželne potrebe. Zato je deželni maršal odstopil in vlada je koj nato ustavila deželno ustavo ter upostavila komisijo, ki ima mnogo večje pravice kakor deželni odbor. Kako zelo je zamrla v Avstriji potreba po ustavi, vidi se iz tega, da se je ta vladni korak po celi državi in tudi na Češkem vzel za veliko mirnostjo na znanje. Človeku se zdi, da bi Avstrija ostala mirna, ako se ji sploh vzame, vsaj za kratek čas, vse ustavno življenje.

— **Baron Škrlec**, novi hrvaški kraljevi komisar, je dne 26. julija prevzel banske uradne posle. V svojem nastopnem govoru je povdarjal, da hoče pospeševati medsebojno zvezo med Hrvaško in Ogrsko in hoče skrbeti ter delovati za blagor Hrvaške. Mož bo delal povsod mažaronsko politiko in bo tako skrbel, da se tužne hrvaške razmere ne bodo izboljšale. — V Budimpešti se je vršil dne 25. julija sestanek hrvaških državnih poslancev. Sestanka sta se udeležila tudi Škrlec in bivši ban Tomašič. Grof Pejačević je odločil predsedstvo kluba hrvaških državnih poslancev in mažaronske stranke. Za klubovega predsednika je bil izvoljen škof Svinderman, za predsednika mažaronske stranke pa Tomašič. Komisar Škrlec je naznanil, da pristopi h mažaronski stranki kot član.

— **Vstaja na Kitajskem.** Vladne čete so dne 25. julija pri Pukaju po krvavem boju porazile vstaško južno armado, katero vodi general Huangsing. Vstaške čete so bežale v velikem neredu. Vlada je za glavo voditelja uporne armade, generala Huangsinga, razpisala nagrado 200.000 K. Uporniki hočejo na južnem Kitajskem postaviti posebno vlado in proglasiti mesto Nanking za glavno mesto južne Kitajske. Več pokrajin je že odpovedalo popolno zvestobo sedanji vladi. Rusija, Anglija in Japonska pa čakajo, da dobijo kak delež od velike kitajske države.

Dve veliki nesreči.

Brzovlak skočil s tira. -- 16 mrtvih.

Na Danskem se je dne 27. julija zgodila velika železniška nesreča. Brzovlak, ki vozi iz Kodanja (Kopenhagen) v Esbjerg na polotoku Jütland, je skočil iz tira ter se prevrnil čez visok nasip. Samo zadnji voz je ostal na progi. Vsi drugi vozovi z dvema strojema vred so se popolnoma razbili. Iz razvalin razbitih vozov pa se je slišalo vpitje in stokanje ponesrečenih potnikov. Pogled na kraj nesreče je bil strašen. Posamezni deli človeških teles so ležali med razvalinami. Crevesa ponesrečenih potnikov so bila omotana okrog razbitih delov železniških voz. Izpod razvalin so izveli 16 mrtvih, 20 težko ranjenih in veliko število lahko ranjenih. Izmed mrtvih se je moglo spoznati samo socialno-demokratskega poslanca Sabroe in neko gospo, vsi drugi pa so bili tako razmesarjeni, da jih niso mogli spoznati. Ponesrečenci so večinoma švedski, nemški in angleški potniki. Od železniškega osebja se ni nihče ponesrečil. — Na kraju nesreče se je zbralo mnogo ljudstva. Sorodniki ponesrečenih so vili roke in mlo plakali.

Preiskava je dognala, da se je zgodila nesreča, ker so se železniške tračnice na nekem ovinku vsled silne vročine upognile na zunaj in je radi tega večina na voz zdrknula s tira. Nadzornik proge je dal malo pred dohodom vlaka tračnice popraviti, a najbrž le

površno. Dansko železniško ministrstvo je sklenilo, da bo dalo ponesrečencem in njih družinam podporo.

Zemlja se je vsedla. -- Mnogo hiš se pogreznilo.

V občini Lövete na Sedmograškem se je v ponedeljek, dne 28. julija popoldne radi dolgotrajnega deževja splazil in sesedel velik kos gore, ob katerega vnožju leži vas Lövete. Popolnoma porušilo se je več kot 60 hiš. Cela okolica se je nagnila za več kot pol metra na eno stran. Na nekem mestu se je odprla zemlja in v prepad se je zrušilo 25 hiš.

Sunek zemlje je bil tako silen, da se je premaknilo več kot 100 hiš s svojega prostora. Kakih 150 hiš je še v nevarnosti, da se porušijo. Med razvalinami je mnogo mrtvih in težko ranjenih. — Preplašeno prebivalstvo beži v sosednje kraje.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

3. nedelja: 12. po Binkošti; Najdba sv. Štefana.
4. ponedeljek: Dominik; spoznav.; Agabij, škof.
5. torek: Marija Snežnica; Ožbalt, kr.
6. sredo: Gospodova izpremenitev.
7. četrtek: Kajetan, spokornik; Donat, škof in mučenik.
8. petek: Cirjak, Larg in Smaragd, mučenci.
9. sobota: Roman, muč.; Emigdij, škof; Afra, mučenica.

— **Duhovniške spremembe.** Za provizorja v St. Andražu nad Velenjem je imenovan č. g. Valentin Kropivšek, kaplan v Sošanju; prestavljen je č. g. kaplan Pečnak Josip iz Trbovelj v Novo Cerkev; novo nastavljeni so č. gg. kot kaplani: Fr. Lukman v Trbovlje, Alojz Rezman v Ljutomer, Franc Toplak v Središče, Ivan Oblak v St. Jurij ob Ščavnici; dosedanji provizor na Polzeli, č. g. Alojzij Musi, je nastavljen kot kaplan istotam.

— **Slovenski frančiškan -- doktor.** Naš štajerski rojak frančiškan p. Hadrijan Kokol je bil dne 21. julija t. l. na vseučilišču v Friburgu v Švici imenovan za doktorja modroslovja. Čestitamo!

— **Zaupnikom Kmečke Zveze.** Za naš koledar se je oglašilo izredno veliko število naročnikov. Mnogi zaupniki nam pa še niso vposlali nabiralnih pol. Mnogi pa še niti niso začeli z nabiranjem udov. Ker se bo začel koledar skoro tiskati, prosimo zaupnike, da nam v kratkem vpošljejo nabiralne pole.

— **Poročila za katoliški shod.** I. Odsek za versko življenje: 1. Za svobodo sv. Očeta in katoliške cerkve: Dr. Josip Srebrnič. — 2. Skrb za priseljenke z dežele v mesto: Dr. Ant. Ogrizek. — 3. Skrb za katoliške Slovence v inozemstvu: Dr. Anton Zdešar. — 4. Ratačeva družba: Dekan Andrej Lavrič. — 5. Misijoni: Dr. Anton Zdešar. — 6. Skrb za rekrute in vojake: Ref. za Slovence, še nedoločen, ref. za Hrvate: Mirko Cunko, kaplan v Požegi. — 7. Javna pravost: Dr. Josip Dermastia. — 8. Sv. Evharistija: Dr. Fr. Lukman. — 9. Marijine družbe: Dr. Fr. Lukman. — 10. Tretji red sv. Frančiška: Ref. za Slovence: P. Kasian Zemljak, ref. za Hrvate: O. Ferd. Krčmar, Franj. v Zagrebu. — 11. Nabožno slovstvo: Dr. Gr. Pečjak. — II. Socialno-ustavni odsek: 1. Kmečka stanovska organizacija: Kom. svetnik Fr. Povše. — 2. Spekulativno razkosavanje zemljišč: Drž. poslanec Josip Hladnik. — 3. Obrtna organizacija: I. Kregar. — 4. Delavska organizacija: Dr. J. Zajec. — 5. Zadrugištvo: Vl. Pušenjak. — 6. Notranja kolonizacija: Dr. J. Mohorič. — 7. Skrb za zdrava in cena stanovanja: Dr. J. Adlešič. — 8. Boj proti alkoholu: Učitelj Janko Grad. — 9. „Slovenska Straža“: Prof. Ev. Jarc. — III. Karitativni odsek: 1. Vincencijske in Elizabetne konference: Dr. M. Božič. — 2. Varstvo otrok: Dr. Jos. Gruden. — 3. Šolarske kuhinje: Kaplan Karol Skulj. — 4. Skrb za šoli odraslo mladino: Alojzij Stroj. — 5. Patronaže za delavce: Učiteljica Antonija Štupca. — 7. Bolniška postrežba: Dr. Fr. Dolšak. — Skrb za občinske uboge: Kar. Skulj, za Hrvate referira: Bog. Strižič, sveč. v Zagrebu. — IV. Odsek za krščansko izobrazbo: 1. Izobraževalno društveno življenje: Ref.: Dr. Val. Rožič, dr. Jos. Hohnjec, dr. Mar. Natlačen, prof. Evgen Jarc. — 2. Znanstvo: Dr. K. Capuder. — 3. Leposlovje: Prof. Ivan Grafenauer. — 4. Umetnost: Dr. Fr. Stele. — 5. Ljudsko šolstvo: Dr. Lambert Ehrlich. — 6. Družba sv. Mohorja: M. V. Podgore. — Politično časopisje: Dr. A. Korošec.

— **Naše društvene in družbine zastave** na katoliški shod! Prosimo, da vsi tisti župni uradi, ki so na polah prežrti na drugi strani pole opombe o zastavah, takoj naknadno javijo dohod društvenih zastav, kakor tudi zastav (ne bander!) Mar. družb. — Tudi za nosilce zastav ženskih Marijinih družb, kakor sploh za vse zastave, naj se določijo le krepki, postavnji fantje ali moške.

— **Vstopnice** za katoliški shod, krasno umetniško delo, bo pripravljali odbor odposlal dne 10. avgusta. Do tedaj bo pisarna mogla to ogromno delo izvršiti. Vstopnice bodo dobili samo tisti, ki jih bodo pri župnih uradih naprej plačali. Vsi udeležniki dobe tudi poseben časopis „Ljubljana ob hrvaško-slov. katoliškem shodu“, v katerem bodo vse podrobnosti. Pošljite pisarni nemudoma zglasilnice!

— **Pojasnila** glede slavnostnega sprejema katoliškega shoda. Spreveda se smejo udeležiti tiste ženske, ki imajo prave narodne noše. Moški se udeležijo vsi brez izjeme. (Za ženske, ki nimajo narodne noše, a bodo imele legitimacije (vstopnice), bo pripravljen poseben prostor, da si bodo lahko slavnostni sprejod ogledale.

— **Slovenskim županom.** Mlad slovenski župan nas vpraša, kje bi se dobil list, ki bi v slovenskem jeziku razpravljalo o važnih in mnogokrat zamotanih občinskih zadevah. Ker se taka vprašanja večkrat ponavljajo, priporočamo vsem slovenskim županom, da si naročijo list „Občinska Uprava“, ki izhaja v Ljubljani in stane celotno 6 K. Zadnji čas je postal pouk o stvarih avtonomne (občinske) uprave tem bolj potreben, ker so bili v mnogih občinah izvoljeni novi zastopniki. Vsled tega bi bilo potrebno in koristno, naročiti za vsako občino po več izvodov, in vsak način pa vsaj 2 izvoda „Občinske Uprave“, izmed katerih naj bi ostal eden v občinskem uradu, drugi pa bi naj bil na razpolago odbornikom, ki naj bi šel iz rok v roke. Z ozirom na resnično potrebo imenovanega lista priporočamo vsem županstvom, naj istega naroče. V vseh potrebnih rečeh poučen župan lahko v svoji občini z dobrim in pametnim svetom stori mnogo dobrega in prepreči na stotine pravi.

— **Od kod izvirajo tako pogosti napadi na vero in duhovščino?** Na to vprašanje nam odgovarja frama-sonstva knjiga „Amico del Popolo“, ki pravi: „Framasonstvo in liberalizem morata v prvi vrsti delati na to, da pripravi duhovščino v slab glas in da zabranjuje občevarje ljudstva z duhovščino. Ženo moramo od-tujiti cerkvi in jo hraniti s čitanjem slabih časnikov in romanov, v katerih naj se dokazuje, da je vera velika nesreča. Po občinah naj bodo opazovalna središča, ki naj bodo v tesni zvezi z uradniki, učitelji in trgovci, a vedno v nasprotju z duhovščino; ta središča naj zbirajo novice in jih pošiljajo časnikom, da se uniči brezmišelnost spoštovanje duhovščine. Družine, ki berejo katoliške časopise, moramo zasmehovati in v vsako družino vrniti nasproten list... Ne bodimo izbirni v sredstvih, da izpodrinemo veljavo vere in duhovščine; vsako sredstvo je dobro...“ Ali se ne godi v resnici po tem receptu?

— **„Farovski falotje.“** To je psovka, s katero so nazvali v zadnjem „Narodnem Listu“ naše somišljenike oni liberalni gospodje, ki mislijo, da se je delala Joškotu Rajhu krivica s poročilom, koje smo prinesli v našem listu o otvoritvi žrebetnjaka na Cvenu. Toda tudi liberalni dopisnik ne more na nas najti druge krivice, kakor da naš poročevalec ni tako podčrtal Joškota Rajha, kakor je bila njegova želja. Zato sedaj nagrada v psovski: „farovski falotje“. Drznost liberalnih pristašev na Murskem polju postaja tem večja, čim bolj se od naše strani goji politika mehkih stopinj.

— **Liberalna „zavest“.** O tej stvari piše zadnji „Narodni List“ to-le hinavščino:

„Kajti ne da se tajiti, da prešinja danes vsakega zavednega spodnještajerskega narodnjaka zavest, da ne bo poprej bolje, dokler ne dobe politične moči v roke zopet narodni močje, ki se bodo borili proti Nemcem in vladi brez ozira na nemškutarske škofo in koristi posameznih oseb.“

Koliko hinavščine je v tej liberalni „zavesti“, le par dokazov: Naši deželni poslanci se borijo „z ozirom na nemškutarske škofo“ že 3 leta proti nemški nadvladi v deželi, a liberalna „zavest“ dr. Kukovca pomaga Nemcem v boju proti tej obstrukciji. Naši drž. poslanci stoje nasproti vladi na Dunaju v opoziciji, poslanec dr. Ravnihar pa se s svojo liberalno „zavestjo“ nahaja v vladni stranki ter glasuje za nemško vlado ter posebej še za ministra dr. Hohenburgerja. V občinski odbor narodnega trga v Vransko so vzeli liberalci 5 štajerčijancev. Taka je ona hvalisana narodna zavest spodnještajerskih liberalcev.

— **150.000 K** znašajo samo upravni stroški pri uravnavi poloma liberalne Glavne posojilnice v Ljubljani. Tako umejo liberalci izrabiti nesrečo denarnega zavoda.

— **Slaba mu prede.** Z veliko gostobesednostjo nazznanja „Stajerc“, da bo od sedaj za 4 K na leto far-bali ljudi. Dosedaj so ga vzdrževali Südmarka, Sulferrajn ter spodnještajerski nemškutarski trgovci in obrtniki, da je hujskal in delal razpor med slovenskim prebivalstvom, od sedaj si ga bodo morali plačevati njegovi backi sami. Najbolj nesramen pa je ta, s pruskim denarjem plačan listič v tem, ker se hvali, da je v resnih časih držal visoko avstrijsko zastavo. Pravi kozel kot vrtnar kakor ga rišejo v pregovorih.

— **Vera soc. demokratov.** Mnogo je še v naših krajih delavcev, ki so sicer dobri katoličani, a so pa vkljub temu včlanjeni v soc. demokratskih organizacijah ter ob volitvah volijo le socialno-demokratske kandidate. Izgovarjajo se: „E, naši voditelji so tudi kristjani!“ Kakšni kristjani so rdeči voditelji in kakšna je njih vera, nam povejo sledeče številke: V nemškem državnem zboru sedi 110 socialnodemokratskih poslancev. Med temi se jih je priznalo 26 za popolne brezverce, med njimi tudi voditelj Bebel, 7 je „prostovercev“, 27 „prostovernih“ protestantov, 4 so „čisti“ protestanti, 15 je evangeljcev, 1 je lutrovec, 5 je židov, 17 jih pa sploh ni podalo nobene izjave glede vere, le 3 socialnodemokratski poslanci se priznavajo za katoličane, drugi pa pripadajo raznim „novim“ veroizpovedanjem. Tako izgleda glede vere pri socialno-demokratskih voditeljih.

— **Delavci se otresajo soc. demokratov.** V veliki papirnici „Steyrermühl“ na Gornjem Avstrijskem so pri volitvah v delavsko zavarovalnico za nezgode socialni demokratje popolnoma propadli. Dobili so samo 186 glasov, med tem ko je bilo krščansko-socialnih do 500. Dosedaj je bila zavarovalnica v socialno-demokratskih rokah.